

Beretning om Grundtvig-Selskabets virksomhed.

Med *Grundtvig-Studier 1957* afsluttedes den første ti-bindsrække af Selskabets årbog; fra i år er vi – som det ses af nærværende årgang – gået over til en smukkere typografisk opsætning og en ny skrift (Baskerville). Da Grundtvig-Selskabet i 1948 udsendte første bind af Grundtvig-Studier var papirsituationen endnu så vanskelig efter krigen, at det var nødvendigt at vælge en strengt økonomisk sats og en linietæt side. Desuden afstod vi fra at bruge plads i årbogen til foreningsmeddelelser. Først i Grundtvig-Studier 1957 fremkom der en samlet redegørelse for *Grundtvig-Selskabets tilblivelse og virksomhed i dets første tiår*.

Fra flere sider er der udtalt ønske om at Grundtvig-Studier i fremtiden hvert år bringer hovedpunkterne i den beretning om Selskabets arbejde, som efter vedtægterne aflægges på årsmødet. Redaktionen har imødekommet dette berettigede ønske og håber, at en sådan løbende oversigt må stimulere interessen for Selskabets virksomhed.

Selskabets aktivitet i tiden mellem årsmøderne i 1956 og 1957 er i det væsentlige omtalt i den ovennævnte oversigt og her skal derfor kun meddeles et par supplerende oplysninger fra formandens beretning ved *årsmødet i Vartov den 8.-9. september 1957*. Til udgivelsen af det tiende bind i »Skrifter udgivet af Grundtvig-Selskabet«, Grundtvigs »Taler på Marielyst Højskole« ved cand. mag. *Steen Johansen*, gav »Grundtvigs Højskole« og Foreningen for Høj- og Landbrugsskoler et tilskud på 1.000 kr. Undervisningsministeriet bevilgede 2.000 kr. til »Grundtvig-Studier« og Det kgl. Bibliotek fortsatte mikro-fotograferingen af vigtige Grundtvig-håndskrifter. Statens almindelige Videnskabsfond bevilligede 1. april 1957 12.000 kr. til fortsættelse af registreringen af Grundtvig-arkivet, som foretages af Det danske Sprog- og Litteraturselskab og Grundtvig-Selskabet i forening.

Årsmødet 1957 var – for første gang i Selskabets historie – udvidet, så samværet strakte sig over to dage. Det indledtes søndag den 8. september – tiårdsdagen for Grundtvig-Selskabets stiftelse – med gudstjeneste i Vartov Kirke ved pastor *Th. Balslev*. Efter gudstjenesten, der transmitteredes, foretoges en udflugt; det første mål var Køge, hvis museum rummer en Grundtvigstue med hans vugge og skrivepult. På Gammel Kjøgegaard modtoges vi af formanden for Carlsen-Langes Legatstiftelse, professor, dr. jur. *Poul Andersen*, som under omvisningen redegjorde for gårdens historie og Grundtvigs tilknytning til familien Carlsen-Lange. Ved gravstedet på Køge Ås talte formanden om Grundtvigs korte, men såre betydningsfulde ægteskab med Marie Toft, født Carlsen, og man sang den af hendes sidste ord inspirerede salme »Alt står i Guds

faderhånd«. Grundtvigs sønne-datter, fru Marie Lorange, Oslo, lagde blomster på sin farmoders, fru Maries kiste og Selskabet på Grundtvigs.

I Udby præstegård blev vi budt velkommen af sognepræst *Høyer-Christensen*, som foreviste haven. I kirken talte seminarieforstander *Morten Bredsdorff*, Vordingborg, om Grundtvig og Udby, og salmen »Som tørstige hjort monne skri-ge«, der er skrevet i Udby, blev sunget. Hjemturen gik over Præstø, hvor blomster blev lagt på Grundtvigs moders grav – ligesom i Udby på Johan Grundtvigs gravsted. Efter den fælles middag talte forstander *Ernst J. Borup* om Grundtvigs præstegering i Præstø.

Blandt de ca. 60 deltagere var følgende repræsentanter fra seks fremmede nationer: fra Norge foruden fru Lorange: lektor Sigurd Aarnæs, Risør, og magister Dina Lea, Bergen; fra Sverige: lic. teol. Harry Aronson, Klippan; fra Frankrig: madame Erica Simon-Volboudt; fra England: lektor Glyn Jones, London, og fra Amerika: professor Paul Merville Larson og frue, Lubbock, Texas.

Mellem de danske deltagere var også Selskabets fem nulevende stiftere; den sjette, biskop *C. I. Scharling*, i hvis hjem Selskabet stiftedes, mindedes i beretning og søndag morgen henlagde styrelsen en krans på hans grav på Vestre Kirkegård. Der var til tiårsdagen indløben hilsener fra biskop Karl Marthinussen, Stavanger, og fra formanden for Det svenske Grundtvig-Selskab, teol. dr. *J. Welhagen*. Dr. *Noëlle Davies*, der siden Selskabets oprettelse har forsynet årbogen med engelske resuméer, overbragte en hilsen fra Det nationale Parti i Wales og blev, efter at formanden havde takket for hendes værdifulde arbejde på at gøre Grundtvigs tanker kendt i den engelske læseverden, indvalgt i Selskabets styrelse. Årsmødet vedtog nogle ændringsforslag til Selskabets love, som i deres nye form er trykt i nærværende årbog. Mødets foredrag blev holdt af dr. phil. *Helge Toldberg*: »Efter Asarusen« og af formanden: »Grundtvigs moder«.

*

Beretningen ved årsmødet i Odense den 6.–8. september 1958 omtalte de tre lokale møder, som har været holdt i København: den 29. oktober 1957 talte sognepræst Kaj Thaning i Vartov om »Grundtvig og Kold«; den 24. marts 1958 holdt pastor *K. E. Bugge* i Institut for dansk Kirkehistorie – på initiativ af dettes leder professor Hal Koch – foredrag om N. F. Thorsens Grundtvig-samling, som er erhvervet af Instituttet, og den 14. april talte pastor *Valdemar Nielsen* i Vartov om emnet: »Hvad man i Sverige har ment og mener om Grundtvig«.

Vor almindelige udgivervirksomhed har indskrænket sig til årbogen, Grundtvig-Studier 1957, som fremkom med betydelig forsinkelse. Det skyldtes, at vi ønskede denne årgang forsynet ikke blot med indholds- og forfatterfortegnelser, men også med udtømmende person-, emne- og værkregistre til samtlige årgange. Med dette 42 sider store register vil benyttelsen af de ti første bind Grundtvig-Studier være overordentlig nem. Et særtryk af registeret, som er udarbejdet af bibliotekar *Hans E. Eriksen*, blev i januar udsendt til større danske biblioteker, ledsaget af tilbud om, at de kunne erhverve disse ti årgange for 50 kr. ved indmeldelse i Selskabet. Henvendelsen forøgede

antallet af indenlandske biblioteker, der står som medlemmer, fra 10 til 27. Det samlede medlemstal er 520 – uforandret fra ifjor. Tilgangen af nye medlemmer har opvejet afgangen. Den sidst indmeldte er den japanske professor, M. Sugitani, Tokyo.

Registreringen af Grundtvig-arkivet er fortsat ved hjælp af et nyt tilskud, på 16.000 kr. fra Statens almindelige Videnskabsfond. I marts udsendtes tre bind af *Registrant over N. F. S. Grundtvigs Papirer*, bind IV–VI, omfattende fasciklerne 129–149⁴⁰. Medens arkivets første 128 fascikler kunne behandles i kun tre bind, er registranten nu nået til vanskeligere dele af papirerne, hvor beskrivelsen og indholdsregesten kræver langt mere plads. I nær fremtid kan der ventes flere bind udgivet af dette i sin art enestående værk, der i fremtiden vil frembyde et uundværligt arbejdsgrundlag for alt førstehåndsstudium af Grundtvig. Det danske Sprog- og Litteraturselskab og Grundtvig-Selskabet har haft den glæde, at de ledende videnskabelige biblioteker i udlandet har bestilt registranten, så det stadig voksende tal af udenrigske Grundtvig-forskere kan have værket ved hånden.

Selskabet har modtaget 2.000 kr. i tilskud fra Undervisningsministeriet, 1.500 kr. fra Carlsen-Langes Legatstiftelse og en fornyet bevilling fra Det kgl. Bibliotek til mikrofotografering.

Magnus Stevns' Mindefond, hvis formål er at fremme udforskningen af Grundtvigs salmer, var vokset fra 1.097 kr. ved udgangen af 1956 til 1.445 kr. ved udgangen af 1957. Fonden står stadig åben for bidrag.

Ved årsmødet nyvalgte pastor *K. E. Bugge* til styrelsen. Der forelå hilsen fra biskop Marthinussen, Stavanger, og fra dr. Noëlle Davies, som nu bor i Irland, samt fra Det svenske Grundtvig-Selskab, som den 8. november i år fylder fire år og kan glæde sig ved øget interesse. Dr. Welhagen meddeler, at der just nu i Sverige findes særligt behov for Grundtvigs folkeopdragende impulser. Det svenske Grundtvig-Selskab iværksætter både folkelige møder og i vinterhalvåret studiekredsarbejde.

Årsmødets deltagere boede på Fyns Stifts Husmandsskole, hvor lic. teol. *Harry Aronson* lørdag den 6. september holdt sit foredrag: »En struktur-analyse af Grundtvigs teologi«. Om søndagen foretoges udflugt til Langeland, med besøg i Egeløkke, hvis ejer, greve Knuth, ledsagede på en rundtur i parken og på Strandbakken, hvor pastor *Valdemar Nielsen* reciterede Grundtvigs bekendte digt. I Bøstrup Kirke fortalte sognepræst *Helge Petersen* om Grundtvigs prædikener i denne kirke og hans venskab med pastor Graae. Efter besøget på Tranekær Slot spiste man middag på gæstgivergården, hvor dr. *Gustav Albeck* holdt et på nye oplysninger rigt foredrag om Grundtvig og Langeland.

Mødets to sidste foredrag fandt sted mandag den 8. september på Fyns Forsamlingshus, i forbindelse med Det kirkelige Efterårsmøde. Seminarieforstander *Morten Bredsdorff* talte om »Sjællandske træk i Grundtvigs sprog og digtning« og dr. theol. *A. Pontoppidan Thyssen* om emnet: »Led Grundtvigianismen nederlag?«

Henning Høirup.